

ידיעון קציני הבטיחות בתעבורה

סיכום שנת 2022

2023

ינואר

קציני וקצינות בטיחות בתעבורה יקרים/ות,

הרלב"ד ומשרד התחבורה מתכבדים להגיש לידיעתכם סיכום שנת 2022, ובו תמונת מצב מנתוני תאונות הדרכים, עדכוני בטיחות ודגשים לעבודת הנהגים המקצועיים, בדגש על תחום הרכב הכבד.

בימים אלה יוצאת לדרך תוכנית העבודה הרב שנתית של הרלב"ד לטובת צמצום הנפגעים בתאונות הדרכים. התוכנית מושתתת על שיתוף פעולה בין כלל הגורמים בתחום הבטיחות בדרכים ומציבה יעדים ואבני דרך למימוש שלהם, וכוללת קווי פעולה מפורטים ומבוססי נתונים למען משתמשי דרך בטוחים יותר, דרכים בטוחות, וכלי רכב בטוחים יותר.

המידע בפרסום זה, נועד להעשיר את ידיעותיכם, כגורם האמון על נושא הבטיחות בדרכים, ולאפשר מצע להמשך עיסוק בנושא, הן מול ההנהלה והן מול הנהגים, במטרה להגביר את רמת הבטיחות בדרכים.

בברכה,

דלית רגב
אגף פיקוח ובקרת רכב וארגונים
משרד התחבורה

ענת ג'יניאו אבירם
אגף אכיפה ורכב
הרלב"ד

חדש! הדוח היומי

02 תמונת מצב עדכנית

תמונת מצב מתעדכנת אודות תאונות הדרכים והמגמות בבטיחות בדרכים במגוון חתכים.

01 דוח יומי חדש

אגף המחקר והמידע של הרלב"ד השיק [דוח יומי חדש](#) שזמין מדי יום לידיעתכם ולשימושכם.

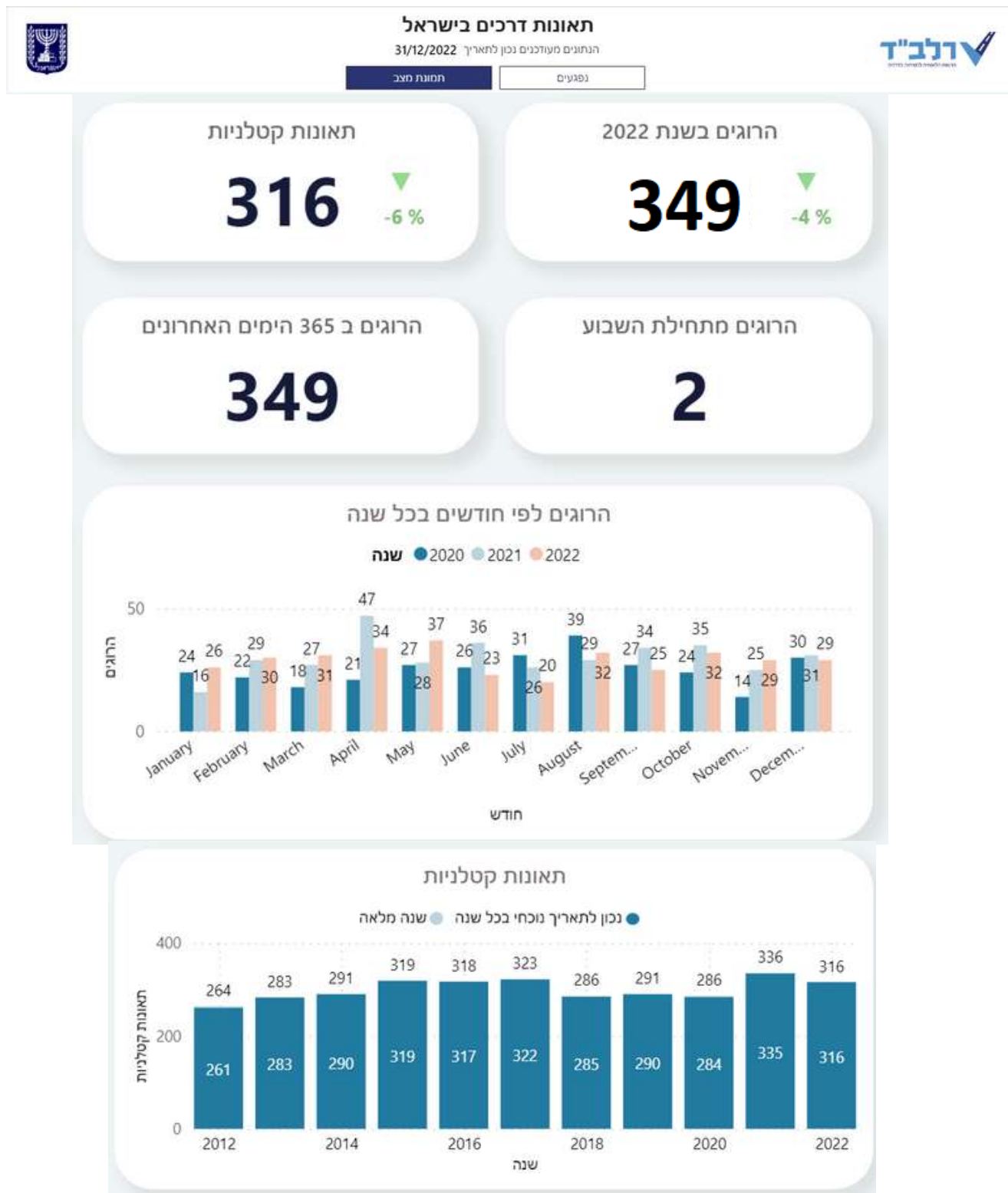
04 מידע לפי נושא

הדוח מאפשר לראות את המידע אודות התאונות והמגמות בבטיחות בדרכים לפי רשות מקומית/נושא וכו'.

03 אינטראקטיבי, זמין

הדוח האינטראקטיבי, זמין לצפייה מדי יום באתר הרלב"ד.

דוגמה לנתוני הדוח היומי נכון לתאריך 31.12.2022

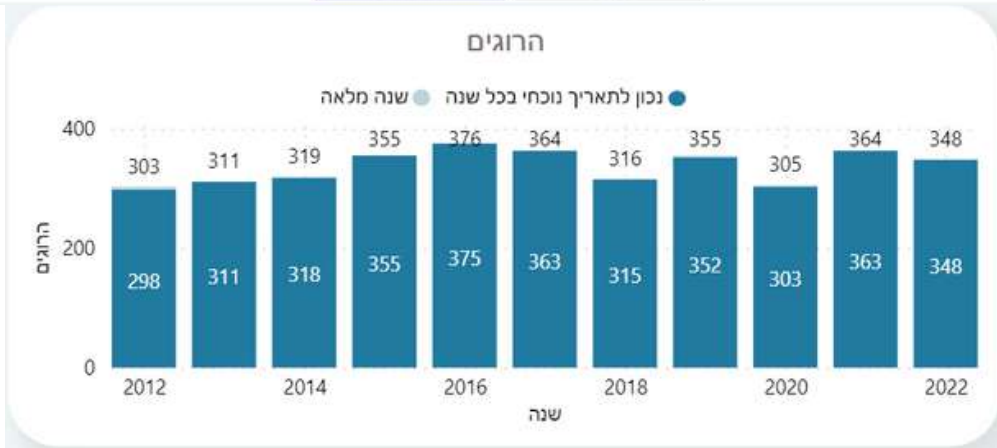

תאונות דרכים בישראל

הנתונים מעודכנים נכון לתאריך 31/12/2022

תמונת מצב
נפגעים

מספר הרוגים לפי קבוצות גיל

קבוצת גיל	מספר הרוגים
0-4	5
05-09	13
10-14	7
15-19	28
20-24	55
25-34	48
35-44	41
45-54	42
55-64	32
65+	73
לא ידוע	4

מספר הרוגים לפי סוג דרך

סוג דרך	מספר הרוגים
בין עירוני	124
עירוני	4
שטח	220

מספר הרוגים לפי מגזר

מגזר	מספר הרוגים
אחרים	7
זרים	112
יהודים	211
ערבים	7
הכרה ערבית	7

הרוגים במעורבות אוטובוסים

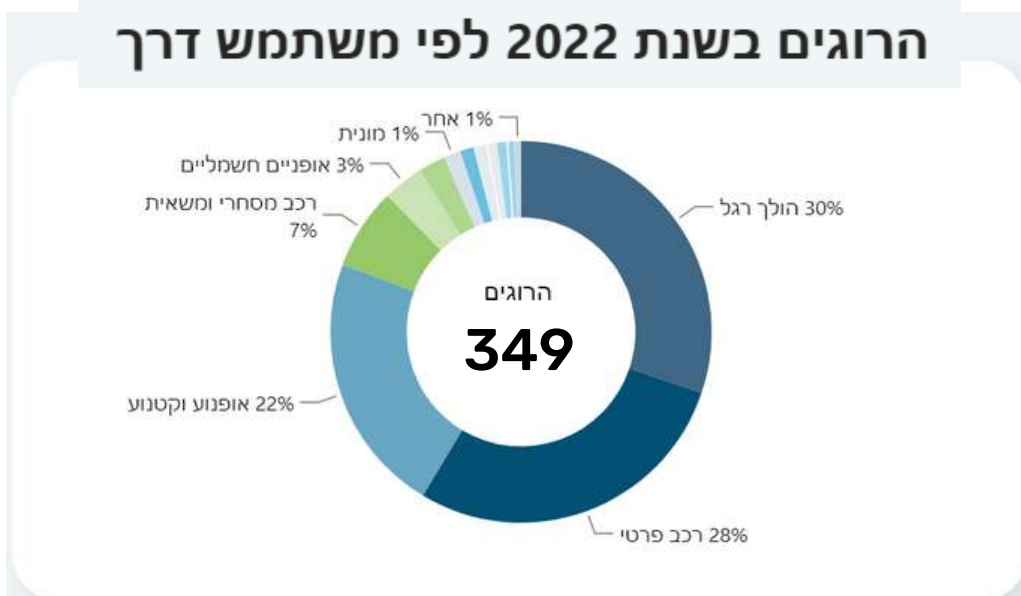
32

הרוגים במעורבות משאיות מעל 3.5 טון

77

הרוגים נהגים צעירים

48

מעורבות רכב כבד בתאונות בהן עולה סוגיית השטחים המתים

סוגיית "השטחים המתים" ברכב הכבד מהווה בעיה קשה ומשמעותית, ש"תורמת" רבות להתרחשות תאונות דרכים. במעברי חצייה בהם קיים "ירוק משותף" להולכי רגל ולנהגים שפונים ימינה, קיים סיכון גבוה יותר לתאונות כתוצאה מהפער בשדה הראייה של הנהג. בדרכים העירוניות, התופעה אף מתגברת בשל השימוש הגובר בכלים חשמליים כדוגמת אופניים וגלינוע (קורקינט) חשמליים.

01

נתוני תאונות שנגרמו בין היתר בגלל נושא של שטחים מתים בשנים 2019-2021, חושפים תמונה ברורה של חומרת התופעה: 39 מתוך 139 התאונות הקטלניות במעורבות רכב כבד, ניתן לייחס לבעיית "השטחים המתים". 20 מהתאונות הנ"ל אירעו בצומת, 10 מהצמתים היו כאלה בהם קיים רמזור "ירוק משותף".

מעורבות רכב כבד בתאונות בהן עולה סוגיית השטחים המתים (המשך)

ב-30 מהתאונות ההרוגים הם הולכי רגל, כ-1/3 מהם הם אזרחים ותיקים. בהתאם לדירקטיבה האירופית, החל מ-2024 יותקנו מערכות לגילוי שטחים מתים בכלי הרכב הכבדים החדשים המיועדים לשוק האירופי שייכנסו לארץ.

קציני בטיחות בתעבורה, נבקשכם לחדד את נושא היעדר שדה הראייה לסכנה שבפגיעת כלי רכב כבד במשתמשי דרך בשטח המת, ולנקוט משנה זהירות בנקודות המפגש שזוהו כמועדות להיפגעות (צמתים, מעברי חצייה, ירוק משותף).

01

לשימוש במראות חשיבות רבה במיוחד בפניות – הן מסייעות לראות את משתמשי הדרך האחרים. יש להביא בחשבון את השטחים המתים, לרבות קורה ימנית וחזית הרכב, ולעשות ככל האפשר על מנת להרחיב את שדה הראייה.

02

מתן זכות קדימה להולכי רגל החוצים את הכביש מחייב את הנהג/ת, במיוחד בקרבת צומת/מעבר חצייה/שפת המדרכה לשימת לב מוגברת להולכי רגל החוצים את הכביש.

03

בצמתים מרומזרים שבהם מופע ירוק משותף לרכב ולהולכי רגל – קיים סיכון גבוה יותר במפגש עם הולכי הרגל, המחייב ערנות גבוהה יותר מצד הנהג.

עלייה במעורבות רכב כבד בתאונות מסוג "התנגשות חזית באחור"

בקצרה:

בשנה החולפת נרשמו 22 תאונות קטלניות מסוג "התנגשות חזית באחור" במעורבות רכב כבד, עלייה של 57% (!) ביחס לשנת 2021. בכ-40% מהן, הרכב הכבד הוא זה שהתנגש ברכב אחר.

לשם השוואה, ממוצע התאונות מסוג חזית אחור במעורבות רכב כבד, בשלוש השנים האחרונות, עומד על כ-14 תאונות בשנה.

רוב מוחלט של תאונות מסוג זה, מתרחש בתחום הבינעירוני, ולרוב הן תוצאה של:

- נסיעה במהירות גבוהה מהמותר
- אי שמירת מרחק
- עייפות
- ראות לקויה בשעות הלילה

• קציני בטיחות בתעבורה, נבקשכם לקיים הסברה לנהגים בנושא, בדגש על התאמת מהירות הנסיעה לתנאי הדרך, איתות מוקדם לפני האטה מתוכננת בדרך מהירה, וערנות הנהג למקרה של האטת התנועה שלפניו. כמו כן, יש חשיבות גבוהה להקפדה על שעות עבודה ומנוחה בהתאם לתקנה 168 ושימוש באמצעים טכנולוגיים שיגבירו את בטיחות הרכב (כמו מערכת לשמירת מרחק, חיישן עייפות נהג ועוד).

• באחריותכם לבדוק את תקינות מערכת ההתראה מפני התנגשות מלפנים. על פי דיווחים, חלק מהמערכות לא פועלות כתוצאה מחבלה מכוונת של הנהגים במערכות אלה.

• זכרו! גודל, משקל ומגבלות שדה ראייה הופכים את הרכב הכבד לכלי רכב בעלי סיכון גבוה למעורבות בתאונות דרכים חמורות.

נתוני תאונות קטלניות במעורבות משאיות שנת 2022

כ-21% מכלל התאונות הקטלניות היו במעורבות משאיות (69 תאונות), רובן במשקל 12 טון ומעלה.

- כ-61% מהן התרחשו בכבישים בינעירוניים (41 תאונות).
- בתחום העירוני, בולטות במיוחד תאונות מסוג פגיעה בהולך רגל (כ-64% מהתאונות).
- 15 הולכי רגל נהרגו בשנת 2022 בתאונות במעורבות משאיות בתחום העירוני, כמחצית מהם היו אזרחים ותיקים.

נתוני תאונות קטלניות במעורבות אוטובוסים שנת 2022

כ-10% מכלל התאונות הקטלניות בשנת 2022 היו במעורבות אוטובוסים ורכבי הסעות (סה"כ 31 תאונות).

- רוב התאונות (67%) במעורבות רכבי הסעות מתרחשות בתחום העירוני, בו קיים חיכוך גבוה עם הולכי רגל.
- כ-50% מהתאונות הן מסוג פגיעה בהולך רגל או בנוסע אוטובוס.
- כ-40% מהולכי הרגל או נוסעי האוטובוס שנהרגו בתאונות במעורבות רכבי הסעות בשנים האחרונות, היו אזרחים ותיקים.

הדרכות נהגים: נתונים ומידע מניתוח תאונות

1. מניעת הידרדרות הרכב באמצעות אבטחת הרכב ושימוש נכון בבלמים

חלק מהתאונות הקטלניות השנה נגרמו בשל הידרדרות של הרכב הכבד, כתוצאה מאי אבטחת הרכב בחנייה והיעדר שימוש בבלם החנייה.

- בכל פעם שהנהג קם מכיסאו ברכב, עליו לוודא שבלם היד (המוכר גם בשם בלם מקסי/בלם חנייה) נעול, ללא קשר למערכות בלימה אחרות שפעילות ברכב (כמו למשל בלם תחנה באוטובוסים, שמתנתק במצב של קצר או אתחול המערכת החשמלית).
- כמו כן יש לחדד את הנהלים בנושא חנייה בטוחה ואבטחת הרכב בזמן עצירה באמצעות הפניית הגלגלים למדרכה, כדי לצמצם אירועים של הידרדרות ואובדן שליטה.
- בנוסף, מומלץ לנקוט באמצעי בטיחות נוסף ולהתקין ברכב מערכת הגנה טכנולוגית. ניתן להתקין היום מגוון מערכות שנותנות מענה לנושא: חלקן משמשות כמערכות התרעה, ומפעילות אזעקה בכל פעם שהנהג קם מכיסאו הנהג מבלי לנעול את בלם החנייה וחלקן מערכות אקטיביות - במערכות אלה חשוב לוודא שהן מתאימות לכלל מצבי הנסיעה, כדי למנוע מצב של נעילת בלמים מיותרת במהלך נהיגה.

2. שימוש תקין בבלם תחנה באוטובוס

באוטובוסים חדשים קיים מנגנון בלם תחנה. תכליתו, לאפשר לנהג להוריד את הרגל מדוושת הבלמים לפרקי זמן קצרים, בעת עליית וירידת נוסעים בתחנה/ בזמן עצירה ברמזור.

בלם התחנה מופעל אוטומטית ברגע שדלת האוטובוס פתוחה, אך יש לשים לב לכך שעם חידוש הנסיעה, הוא עלול לגרום ל"קפיצה" של האוטובוס בעת לחיצה חזקה על דוושת הגז.

באחת מהתאונות הקטלניות שהתרחשו בחציון הראשון של 2022, עלה חשד לשימוש לקוי בדוושת הגז בתחילת נסיעה, באופן שהוביל לכאורה לפגיעתה של נוסעת מבוגרת באוטובוס, שנפטרה מספר ימים לאחר מכן כתוצאה מהאירוע. תפעול נכון של מערכות הרכב, ושמירה על כללי הזהירות, יסייעו בהבטחת שלומם של נוסעי האוטובוס ומשתמשי הדרך האחרים בסביבתו.

הדרכות נהגים: נתונים ומידע מניתוח תאונות

3. מפתחות לנהיגה בטוחה - ערכת הדרכה לנהגי אוטובוסים והסעות (מנהיג דרך)

להיות נהג אוטובוס זו בחירה הנושאת בחובה אחריות ומחויבות רבה. לאוטובוסים משקל רב בקידום בטיחות בדרכים מחד מעצם היותם אמצעי להסעת המונים, אך מאידך מעורבותם של אוטובוסים בתאונות דרכים הוא מהגבוהים ביותר בקטגוריית התאונות הקשות והקטלניות. נתונים אלו הביאו את משרד התחבורה והרלב"ד לפעול בנושא במגוון ערוצי פעולה. אחד מהם הינו שיפור המיומנות לנהיגה בטוחה של נהגי אוטובוס. במסגרת זו אנו מניחים לשימושכם את ערכת ההדרכה למנהיג דרך: **מפתחות לנהיגה בטוחה**, שמתמקדת בפיתוח מיומנויות נהג האוטובוס, לניהול מיטבי של מצבי הנהיגה השונים עמם הוא מתמודד, תוך ריכוז הקשב בנהיגה, ובהתרחשויות הרלוונטיות בכביש.

4. הקפדה על עצירה לפני קו העצירה בסמוך למעברי חצייה

כלי רכב כבדים לרוב הם גם כלי רכב גבוהים יותר. בעצירה בסמוך למעברי חצייה, נוצר לא פעם מצב בו כלי הרכב עובר את קו העצירה ומסתיר להולכי הרגל את חיווי הרמזור.

מצב זה, מאלץ את הולכי הרגל לרדת אל הכביש, לעתים בזמן שהאור ברמזור הולכי הרגל עדיין אדום, באופן שעלול לסכן אותם.

הנחייה לנהגים ומתן תשומת לב מצדם לתופעה, תסייע למנוע פגיעה בחיי אדם.

עדכוני חקיקה

1. הארכת המועד הסופי להשתלמויות בנושא ריתום מטענים - תיקון תקנה 183ג לתקנות התעבורה, התשכ"א - 1961.

תיקון לתקנות התעבורה (תיקון מס' 6) התשפ"ב מיוני אחרון, האריך את המועד הקבוע בתקנה 183ג לתקנות התעבורה. בהתאמה, בעלי רישיון נהיגה לפי תקנות 182-183, נדרשו להשלים את חובתם ללימוד ריתום בהתאם לתקן אבטחת מטענים עד ליום 1.1.2023.

2. שימוע ציבורי לתקנה 85 בתקנות התעבורה - הובלת גלילי פלדה על פי תקן ישראל ת"י 6395:

התיקון מבקש להיצמד להוראות התקן הישראלי כלשונו ולא מעדיף סוג אמצעי אבטחה אחד בלבד. יודגש כי התיקון המוצע לא יבטל את הצורך באבטחת מטען מסוג גלילי פלדה בעריסה, אלא יאפשר שימוש באמצעי נוסף (משולשי פלדה), כפי שמוגדר בתקן הישראלי (שמבוסס על התקן האירופי, שנבדק ותוקף ע"י גורמי מקצוע). הרלב"ד ומשרד התחבורה פועלים לפרסום גרסה מעודכנת ל"ספר דרך לאבטחת מטענים ברכב מסחרי" כדי להנגיש את המידע לנהגים ולחברות התובלה. בנוסף, התקיימו הכשרות בנושא ריתום מטענים לגורמי האכיפה, על מנת לאכוף את התקנה בשטח.

עדכוני חקיקה

תמרורים חדשים! הודעת התעבורה (קביעת לוח תמרורים) (תיקון), התשפ"ב-2022 4048 - קובץ התקנות 10328

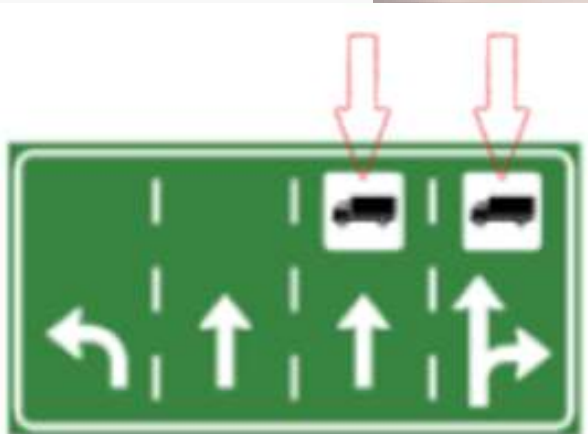
לעדכוןכם ולשימושכם, העדכון האחרון בלוח התמרורים (ספטמבר 2022), זמין באתר משרד המשפטים ([בחיפוש לפי מספר קובץ התקנות](#)).

להלן תמצית העדכונים הרלוונטיים לרכב כבד :

א.היתר לרכב כבד מעל 10 טון לחצות צומת מנתיבים נוספים במידה וסומן בתמרור – מתייחס לתמרור 613, שמגדיר את התנועה בנתיבים. תוספת סמל ס-47 (סימון משאית) מעל החץ, כמופיע בתמונה, תאפשר לכלי רכב במשקל גבוה מ-10 טון

לחצות צומת מנתיבים נוספים במידה וסומן בתמרור – מתייחס לתמרור 613, שמגדיר את התנועה בנתיבים.

תוספת סמל ס-47 (סימון משאית) מעל החץ, כמופיע בתמונה, תאפשר לכלי רכב במשקל גבוה מ-10 טון

לחצות את הצומת בו הוצב התמרור גם בנתיב המסומן בתמרור, ולא רק בנתיב הימני כפי שהותר עד היום.

התיקון רלוונטי לכבישים בהם יש ריבוי כלי רכב כבדים ביחס לכלי רכב אחרים, ויתאפשר רק עם הצבת התמרור על ידי רשות התמרור.

עדכוני חקיקה

ב. תמרור הגבלת גובה מעל שול – רלוונטי למקומות בהם יש גשר מעל שול תחבורה ציבורית (שוליים שמותרים לנסיעת תחבורה ציבורית בשעות מוגדרות):

בכביש שלצידו הוצב התמרור. הוצב התמרור מעל הכביש, או הנתיב או השול, יחול התמרור רק על הנתיב או השול שמתחתיו.

416 אסורה הכניסה לרכב שגבהו – כולל המטען- עולה על מספר המטרים הרשום בתמרור.

ג. הרחבת סוג כלי הרכב שמורשים לעצור במקום שמסומן בתמרור 505 – השינוי מאפשר לכלי רכב של כל קווי השירות לעצור במקום בו הוצב, גם אם אינם מסוג אוטובוס.

רחוב המסגר		הסמל	מספר
10	בני ברק	♿	10
300	נתניה אכסדר		300
20	קרית אוננו	♿	20
11	רעננה		11
500	גלילות (ניקוד) קדימה (אמה"צ)		500
40	כפר סבא	♿	40

לקובץ התמרורים המלא לחצו כאן

סיכום פעילות ניידות הבטיחות 2022: (1 בינואר - 10 בדצמבר)

ממצאי בדיקות תקינות כלי הרכב שנבדקו:

- סך כלי הרכב שנבדקו : 30,804.
- כלי רכב שנמצאו תקינים 15,228, המהווים 49.4% מסך כלי הרכב שנבדקו.
- כלי רכב שהורדו בגרירה בגין ליקויים מסוכנים: 163, המהווים 0.5% מסך כלי הרכב שנבדקו.
- כלי רכב שהורדו מהכביש בגין ליקויים מחייבי תיקון: 4,406, המהווים 14.3% מסך כלי הרכב שנבדקו.
- כלי רכב שקיבלו התחייבות בגין ליקוי מזערי: 11,007, המהווים 35.7% מסך כלי הרכב שנבדקו.

ממצאי בדיקות רכבי משא עד 10 טון :

- סך כלי הרכב שנבדקו : 7,341.
- כלי רכב נמצאו תקינים, המהווים 35.4% מסך כלי הרכב שנבדקו.
- כלי רכב שהורדו בגרירה בגין ליקויים מסוכנים: 35, המהווה 0.5% מסך כלי הרכב שנבדקו.
- כלי רכב שהורדו מהכביש בגין ליקויים מחייבי תיקון: 1,290, המהווים 17.6% מסך כלי הרכב שנבדקו.
- כלי הרכב שקיבלו התחייבות בגין ליקויים מזעריים: 3,415, המהווים 46.5% מסך כלי הרכב שנבדקו.

סיכום פעילות ניידות הבטיחות 2022: (1 בינואר - 10 בדצמבר)

בדיקות בדיקות רכבי משא מעל 10 טון :

- סך כלי הרכב שנבדקו : 3,134.
- 1,135 כלי רכב נמצאו תקינים, המהווים 36.2% מסך כלי הרכב שנבדקו.
- כלי רכב שהורדו בגרירה בגין ליקויים מסוכנים: 71, המהווה 2.3% מסך כלי הרכב שנבדקו.
- כלי רכב שהורדו מהכביש בגין ליקויים מחייבי תיקון: 715, המהווים 22.8% מסך כלי הרכב שנבדקו.
- כלי רכב שקיבלו התחייבות בגין ליקויים מזעריים: 1,212, המהווים 38.7% מסך כלי הרכב שנבדקו.

ממצאים במסגרת מבצע בדיקת אוטובוסים בתחבורה הציבורית:

- כלי הרכב שנבדקו : 1,701.
- 950 כלי רכב נמצאו תקינים, המהווים 55.8% מסך כלי הרכב שנבדקו.
- כלי הרכב שהורדו בגרירה בגין ליקויים מסוכנים: 7, המהווה 0.4% מסך כלי הרכב שנבדקו.
- כלי הרכב שהורדו מהכביש בגין ליקויים מחייבי תיקון: 183, המהווים 10.8% מסך כלי הרכב שנבדקו.
- כלי הרכב שקיבלו התחייבות בגין ליקויים מזעריים: 561, המהווים 33% מסך כלי הרכב שנבדקו.

תאונות במעורבות משאיות לפינוי אשפה

באוקטובר 2022 התרחשה תאונה קטלנית בעיר רחובות, בה נהרג עובד פינוי אשפה מפגיעת משאית לפינוי אשפה.

בעקבות האירוע הקשה, נקטה העירייה בצעדים הבאים להגברת הבטיחות בתחום זה:

חלוקת מדריך בטיחות לפינוי אשפה לעובדי העירייה. **נהלים**

קיום הדרכות שוטפות לעובדי העירייה ע"י מנהל מחלקת בטיחות או מי מטעמו. **הדרכות**

חיוב החברות הקבלניות לבצע הדרכות לעובדיהן והעברת מסמך חתום לעירייה, המאשר את קיומן. **פיקוח**

בהמשך, כחלק מתהליכי העבודה השוטפים של הרלב"ד מול העירייה, ועל מנת למנוע אירועים נוספים מסוג זה, התכנסו גורמי ההנהלה בעיריית רחובות, ומחלקות הבטיחות, התברואה ומטה הבטיחות בדרכים של העירייה, עם מנהלת הבטיחות האזורית מטעם הרלב"ד, רחלי גרינמן, לדיון והפקת לקחים.

בפגישה סוכם על צעדים נוספים:

הוספת "נספח בטיחות" להסכמים הנחתמים מול החברות הקבלניות (החמרת דרישות הבטיחות, פירוט החובה לקיום הדרכות שוטפות, כולל לוחות זמנים לביצוע וכו').

תחקיר תאונה – ביצוע תחקיר לאחר כל תאונת דרכים בה מעורבים עובדי עירייה או עובדי קבלן.

כינוס מידי של עובדי קבלן בתחומים נוספים, לחידוד נהלי הבטיחות (קבלני גינון, אשפה, טאטוא וכו') ועדכון בממצאי התחקיר.

הכנת תוכנית שנתית לביצוע ביקורות פתע של מחלקת הבטיחות, על מנת לוודא עבודה על פי הנהלים, כולל הטלת קנסות על חברות קבלניות שבהן יתגלו ממצאים חריגים.

הוראות בטיחות וגיהות בפינוי אשפה בהוצאות המוסד לבטיחות ולגיהות, הופץ בחודשים האחרונים על ידי מנכ"ל השלטון המקומי לרשויות המקומיות ומאגד את הוראות הבטיחות לכל סוגי עבודות פינוי האשפה המבוצעות ברשות המקומית.

[ניתן לצפות במדריך באתר עיריית פתח תקווה בקישור הבא](#)

סכנה! שטחים מתים

מדבקה לרכב הכבד נועדה להזהיר משתמשי דרך אחרים מהימצאות בשטחים המתים שסביב הרכב הכבד. מעוניינים לסמן את כלי הרכב הכבדים בחברה במדבקות הרלב"ד*?

[לחצו כאן והירשמו.](#)

ציינו את מספר כלי הרכב להם נדרשת מדבקה וכתובת דואר למשלוח, והמדבקות יישלחו אליכם (ללא עלות).

אין לעקוף מימין!

אני לא רואה אותך

*המדבקה בגודל 29.7 X 42 (A5 ס"מ) ומיועדת להדבקה על גבי הדופן האחורית של הרכב הכבד / בדלת הימנית של הרכב הכבד (באופן שלא מסתיר את שדה הראייה של הנהג).

אנחנו כאן, בשבילכם

מידע נוסף בנושא בטיחות בדרכים, עומד
לרשותכם:

באתר הרלב"ד - נהגים מקצועיים

באתר משרד התחבורה והבטיחות בדרכים

באתר ask Ralbad - רכיבה בסביבת רכב כבד

**משנים את
תרבות הנהיגה**

הצטרפו לקבוצת הפייסבוק של הרלב"ד,
לאנשים שאכפת להם מהבטיחות בדרכים של כולנו.
מחכים לנו בבית.

הצטרפו לניוזלטר הרלב"ד

מחויבים
לאנשים שבדרך